

- of learning: ed. manual]. / A. M. Alexyuk, A. A. Ayurzanain, P. I. Pidkasisty, etc. K.: ISDO. 1993. 336 p. [in Ukrainian].
2. Bekh I. D. *Vykhovannya osobystosti : u 2 kn.* [Personality education: in 2 books]. Kyiv: Lybid. Book. 1: A personally oriented approach: theoretical and technological foundations. 2003. 280 p. [in Ukrainian].
 3. Brazhnich O. G. *Pedahohichni umovy dyferentsiyovanoho navchannya uchniv zahal'noosvitn'oyi shkoly.* [Pedagogical conditions of differentiated education of students of a comprehensive school]. diss. Ph.D. ped. Science. Kryvyi Rih. 2001. 238 p. [in Ukrainian].
 4. Newstrom J., Davis K. *Orhanizatsiyna povedinka. Povedinka lyudyny na robochomu misti.* [Organizational behavior. Human behavior at the workplace]. Kyiv. 2000. 498 p. [in Ukrainian].
 5. *Osvitni tekhnolohiyi.* [Educational technologies: teaching method. manual]. / [Piehota O.M., Kiktenko A.Z., Lyubarska O.M. and others] ; in general ed. O. M. Pehoty. K.: ASK. 2002. 255 p. [in Ukrainian].
 6. *Orhanizatsiya samostiyanoi roboty studentiv v umovakh intensyfikatsiyi navchannya.* [Organization of independent work of students in conditions of intensification of learning: teaching. manual]. / [A. M. Aleksyuk, A. A. Ayurzanain, P. I. Pidkasisty, V. A. Kozakov, and others]. K.: ISDO. 1993. 336 p. [in Ukrainian].
 7. Palekha Yu. I. *Klyuchi do uspihu, abo Orhanizatsiyna ta upravlins'ka kul'tury.* [Keys to success, or Organizational and managerial culture. Kyiv: View of Europe. University of Finance, inform. systems, management and business]. 2000. 211 p. [in Ukrainian].
 8. Spivak V. A. *Orhanizatsiyna kul'tura.* [Organizational culture]. Kyiv. 2004. 224 p. [in Ukrainian].
 9. Sukhomlynskyi V. O. *Problemy vykhovannya vsebichno rozvynenoyi osobystosti.* [Problems of education of comprehensively developed personality. Selected works: in 5 volumes]. Kyiv: Rad. school. Volume 1. 1976. 654 p. [in Ukrainian].
 10. Khodan L. *Struktura i sutnist' korporatyvnoyi kul'tury ofitsera.* Visnyk Natsional'noyi akademiyi Derzhavnoyi prykordonnoyi sluzhby Ukrainy, [The structure and essence of an officer's corporate culture. Bulletin of the National Academy of the State Border Service of Ukraine]. 2009. 2. P. 178–188. [in Ukrainian].
 11. Chaika G. L. *Kul'tura dilovoho spilkuvannya menedzhera: navchal'nyy posibnyk.* [The culture of business communication of a manager: a study guide]. Kyiv: Znannia, 2011. 445 p. [in Ukrainian].

УДК 37.013:316.77

<https://doi.org/10.31652/2415-7872-2024-79-17-22>

ОЛЕКСАНДР ДАМЗІН

Damz@ukr.net

аспірант кафедри педагогіки і освітнього менеджменту
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського
вул. Острозького, 32, м. Вінниця

ОСОБИСТІСНО-ПРОФЕСІЙНЕ СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В ПРОЦЕСІ ПОЗААУДИТОРНОЇ РОБОТИ

У статті простежено професійно-педагогічне становлення майбутніх учителів фізичного виховання і роль у цьому позааудиторної роботи з педагогічних дисциплін, зокрема конкурсів педагогічної майстерності, які спочатку проводяться в академічних групах, потім на факультетах. На завершальному загальноуніверситетському конкурсі учасники демонструють зразки власної педагогічної творчості. Конкурси є важливим засобом педагогічної підтримки не лише професійного, а й особистісного зростання студентів, мають потужний мотиваційний та стимулюючий потенціал. У статті доведено, що всі конкурсанти мають можливість позиціонувати себе в ролі учителя, реалізувати й продемонструвати свої творчі задуми. Звернено увагу на те, що в конкурсі педмайстерності щорічно брали участь і, як правило, ставали переможцями кращі студенти факультету фізичного виховання і спорту. У статті подано відгуки про роль, значення та післядію конкурсу педагогічної майстерності у визначенні й подальшому становленні їхньої особистісно-професійної траєкторії. Інформація, отримана від учасників конкурсу, яскраво засвідчила про те, що для багатьох з них конкурс став своєрідним стартом їхнього особистісного і професійного становлення. З багатьма випускниками, які далі продовжують свій педагогічний шлях, підтримуються тісні зв'язки в таких формах: по-перше, це живі індивідуальні зв'язки, оскільки багато з них далі продовжували навчання в магістратурі, аспірантурі; по-друге, майже кожного року відбуваються зустрічі з випускниками минулих років, які дають можливість прослідкувати індивідуальну траєкторію особистісно-професійного становлення; по-третє, постійний контакт з учасниками конкурсу педагогічної майстерності різних років, окремі з яких працюють викладачами факультету фізичного виховання і спорту; по-четверте, спілкування через курси післядипломної освіти та через соціальних мережі.

У статті зауважено про те, що головним завданням конкурсу є моделювання і апробація індивідуальних творчих дидактичних та виховних проєктів, які готуються майбутніми фахівцями під керівництвом викладачів кафедри, що сприяє творчій самореалізації особистості майбутніх учителів. Такі проєкти мотивують студентів до професійного самовдосконалення, розвивають педагогічне мислення та творчі здібності, включаючи в активний творчий пошук, допомагають краще зрозуміти теорію та пов'язати її з практикою, набутти досвіду виступів перед різною аудиторією. Звернено увагу на можливість використання освітньо-виховного потенціалу позааудиторної роботи, різноманітність її форм,

спрямованих на співтворчість студентів з викладачами, у комплексі з реалізацією інших організаційно-педагогічними умов забезпечує системний характер професійного становлення майбутнього вчителя.

Ключові слова: особистісно-професійне становлення майбутніх учителів фізичної культури, позааудиторна робота, конкурс педагогічної майстерності, індивідуальна траєкторія особистісно-професійного розвитку.

ALEXANDER DAMSIN

Damz@ukr.net

Postgraduate student of the Department of Pedagogy and Educational Management,
Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University
Ostrozsky str. 32, Vinnytsia

FORMATION OF A FUTURE PHYSICAL EDUCATION TEACHER IN THE PROCESS OF EXTRACURRICULAR ACTIVITIES

The article traces the professional and pedagogical formation of future physical education teachers and the role of extracurricular work in pedagogical disciplines, in particular, pedagogical competitions, which are first held in academic groups, then at faculties. At the final university-wide competition, participants demonstrate examples of their own pedagogical creativity. Competitions are an important means of pedagogical support for not only professional but also personal growth of students, and have a powerful motivational and stimulating potential. All contestants have the opportunity to position themselves as teachers, realize and demonstrate their creative ideas. Every year, the best students of the Faculty of Physical Education and Sports took part in the pedagogical skills competition and, as a rule, became winners. The article presents feedback on the role, significance and aftermath of the pedagogical mastery contest in determining and further developing their personal and professional trajectory. The information received from the contestants clearly indicates that for many of them the contest was a kind of start to their personal and professional development.

Close ties are maintained with many graduates who continue their pedagogical path in the following forms: first, these are lively individual connections, as many of them continued their studies in master's and postgraduate programs; second, almost every year there are meetings with graduates of previous years, which make it possible to trace the individual trajectory of personal and professional development; third, constant contact with participants of the pedagogical skills competition of different years, some of whom work as teachers of the Faculty of Physical Education and Sports. The main task of the competition is to model and test individual creative didactic and educational projects prepared by future specialists under the guidance of the department's teachers, which contributes to the creative self-realization of future teachers. Such projects motivate students to professional self-improvement, develop pedagogical thinking and creative abilities, including active creative search, help to better understand the theory and connect it with practice, gain experience in speaking to different audiences. The use of educational and upbringing potential of extracurricular work, variety of its forms aimed at co-creation of students with teachers, in combination with the implementation of other organizational and pedagogical conditions ensures the systemic nature of professional development of future teachers.

Key words: personal and professional formation of future physical education teachers, extracurricular activities, pedagogical skills competition, individual trajectory of personal and professional development.

Професійно-педагогічна діяльність – це, власне, проектування й реалізація власного індивідуального маршруту особистісно-професійного становлення, розпочинаючи з першого року навчання з обов'язковою орієнтацією на її ефективний результат. У подальшому відбуваються поетапні зміни в структурі особистості: від здобувача вищої освіти, учителя-виконавця «з домінуванням алгоритмічних дій до вчителя творця; від відтворення й застосування знань у типових ситуаціях до аналізу, критичної оцінки й розв'язання нових (нестандартних) ситуацій; від наслідування кращих зразків до самостійної творчості» [8, с. 204].

Підготовка вчителя фізичної культури в умовах сьогодення потребує пошуку ефективних шляхів його особистісно-професійного становлення, без якого неможливе створення новітньої системи саморозвитку та самореалізації майбутніх педагогів, котра забезпечила б їхню конкурентоспроможність на ринку праці. Одним із таких шляхів є вивчення та адаптація до сучасних умов кращого історичного досвіду.

Здійснений аналіз наукових джерел дає підстави констатувати, що в сучасній педагогічній науці висвітлено важливі аспекти проблеми професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури і спорту, а саме: сутність, особливості та принципи неперервної освіти (І. Бех, С. Гончаренко, В. Кремень, Л. Лук'янова та ін.); концептуальні положення дидактики вищої школи (В. Андрущенко, О. Гура, С. Сисоєва та ін.); сучасні педагогічні технології та інноваційні методи підготовки у вищій школі (В. Беспалько, О. Пехота, О. Савченко, Г. Селевко та ін.); теоретичні і методичні засади професійної освіти майбутніх фахівців фізичної культури і спорту (І. Асаулюк, В. Каплінський, Є. Павлюк, О. Тимошенко, та ін.).

Базовими для дослідження проблеми професійно-особистісного становлення майбутнього вчителя є наукові праці І. Бека, В. Галузяка, О. Дубасенюк, В. Каплінського, В. Орлова, В. Радуга, В. Фрицюк та ін.

Закласти міцний фундамент професійного становлення майбутнього вчителя неможливо способом «прямих поставок», навіть найцінніших і найактуальніших знань, оскільки бути їх носієм ще не означає вміти, тобто оволодіти відповідним досвідом професійної діяльності. Науковцями доведено, що тільки ті знання стають способом успішних дій, які не просто засвоєні у формі готових висновків, а набуті шляхом власних зусиль, зокрема в процесі позааудиторної роботи» [8, с. 350].

Мета статті – прослідкувати процес особистісно-професійного становлення майбутнього вчителя фізичної культури у Вінницькому державному педагогічному університеті імені М. Коцюбинського в процесі позааудиторної роботи, зокрема під час підготовки й проведення конкурсів педагогічної майстерності, а також ознайомити з відгуками учасників конкурсу студентів факультету фізичного виховання і спорту про роль конкурсів у їхньому становленні як особистості, так і професіонала.

Однією з ефективних форм позааудиторної роботи зі студентами є конкурси педагогічної майстерності, які спочатку проводять в академічних групах, потім – на факультетах. Завершальний загальноуніверситетський конкурс презентує найкращих і стає яскравим педагогічним дійством, своєрідною школою педагогічної майстерності. Під час його проведення учасники презентують зразки власної педагогічної творчості, які формуються впродовж вивчення педагогічних дисциплін, а глядачі збагачуються плодами унікального творчого досвіду.

За словами організатора щорічних конкурсів педагогічної майстерності проф. В. Каплінського, «вони є важливим засобом педагогічної підтримки не лише професійного, а й особистісного зростання студентів, мають потужний мотиваційний та стимулюючий потенціал. Участь у них є добровільною, що визначає особисту зацікавленість майбутнього педагога, його активну позицію. Всі конкурсанти мають можливість позиціонувати себе як учителя, реалізувати і продемонструвати свої творчі задуми та отримати кваліфіковану оцінку їх якості членами журі. Конкурс є імпульсом до подальшого професійного становлення як учасників, так і глядачів» [8, с. 351].

Започатковано конкурс у 1996 році кафедрою педагогіки. Базою його змісту й особливостей організації став досвід школи педагогічної майстерності академіка І. Зязюна, розвинутий його послідовниками.

Щорічно в ньому брали участь і, як правило, ставали переможцями кращі студенти факультету фізичного виховання і спорту. Цікаво й доречно буде ознайомитись з відгуками про роль і значення конкурсу педагогічної майстерності у визначенні й подальшому становленні особистісно-професійної траєкторії окремих учасників конкурсів різних років, студентів факультету фізичного виховання і спорту, починаючи з кінця ХХ і закінчуючи 2024 роком. Інформація, отримана від учасників конкурсу яскраво свідчить про те, що для багатьох з них конкурс став своєрідним стартом їх особистісного і професійного становлення. У лабораторії педагогічної майстерності, яка знаходиться в одній з аудиторій факультету, збереглися архівні відео з виступами конкурсантів: фрагменти уроків і виховних заходів; індивідуальні творчі відеопроєкти, зокрема реклами професії вчителя фізичної культури; проблемні педагогічні ситуації з професійної діяльності вчителів фізичної культури з варіантами їх розв'язання учасниками конкурсу; ораторські етюди; презентації спеціальності вчителя фізичної культури й тренера; зразки виконання завдань з театральної педагогіки та конкурсу «Світ моїх захоплень». На окремі з архівних історичних відео ми далі даватимемо покликання.

У монографії та докторській дисертації проф. В. Каплінського, незмінного впродовж 28 років організатора загальноуніверситетського конкурсу педагогічної майстерності, є рисунок 4.5, який розкриває зміст, компоненти та особливості його авторської методики організації й проведення конкурсу як складової професійного становлення майбутнього вчителя [8, с. 352]. Це важливо в контексті теми нашого дослідження, оскільки рисунок є гарною ілюстрацією етапів конкурсу, через який пройшло чимало студентів факультету фізичного виховання і спорту в різні роки конкурсу, який зіграв неабияку роль і викликав післядію в їхньому особистісно-професійному становленні. З багатьма випускниками, які далі продовжують свій педагогічний шлях, підтримують тісні зв'язки в таких формах: по-перше, це живі індивідуальні зв'язки, оскільки багато з них далі продовжували навчання в магістратурі, аспірантурі; по-друге, майже кожного року відбуваються зустрічі з випускниками минулих років, які дають можливість прослідкувати індивідуальну траєкторію особистісно-професійного становлення; по-третє, постійний контакт з учасниками конкурсу педагогічної майстерності різних років, окремі з яких працюють викладачами факультету фізичного виховання і спорту; по-четверте, спілкування через курси післядипломної освіти та через соціальних мережі.

У 2001 році переможцем конкурсу педмайстерності став студент факультету фізичного виховання і спорту Руслан Нагорнюк. У 2024 році він написав лист-відгук про роль конкурсу в його подальшому професійно-особистісному становленні. Його інформація засвідчує особливе значення в становленні його особистості й професіоналізму внутрішньої мотивації, яка зміцніла після участі в конкурсі й спектаклі університетського педагогічного театру «Як любити дітей» за п'єсою В. Коростильова: «Як показує моя багаторічна спортивна практика, а також тренерський досвід, юні

спортсмени завзято і з бажанням тренуються й навчаються лише тоді, коли перед ними стоїть цікавий для них виклик. У спорті – це змагання, де кожен прагне стати першим, тому мотивація вимірюється цифровими показниками: пробіг за 10 секунд, стрибнув на 2 метри, підняв 200 кілограм і так далі. А чи можна цифровими показниками виміряти майстерність педагогічну? Я запитував багатьох педагогів, однак не отримував однозначних відповідей».

«Провідним показником того рівня педагогічної майстерності, якого я набув в університеті став правильний вектор мого особистісно-професійного розвитку, а також мотивація бути цікавим, різнобічно розвиненим педагогом. Після участі в конкурсі педагогічної майстерності спочатку в себе на факультеті, а потім загальноуніверситетському я чітко збагнув і визначив напрямки власного розвитку в педагогіці, у тренерській діяльності, а також подальшого розвитку особистісних якостей.

Після педагогічного працював вчителем і тренером, але активна участь у студентському театрі «Педагог», роль знаменитого польського вчителя Януша Корчака мотивувала продовжити особистісний розвиток, вступивши до інституту театральної режисури в місці Рівному».

«Розуміючи те, що для моїх вихованців потрібна також мотивація до розвитку, я впродовж 20 років намагався влаштовувати різноманітні конкурси та виступи, що допомагало мотивувати і зацікавлювати дітей вже мого власного експериментального театру-студії. І вони стали не лише професійними акторами-каскадерами, а й чудовими особистостями».

«Як це не дивно звучить, але ставши одного разу переможцем конкурсу педагогічної майстерності, а потім переможцем Всеукраїнської олімпіади з педагогіки в м. Житомирі й, отримавши досвід у сфері театральної педагогіки, я визначив правильний напрямок, старт і дистанцію особистісно-професійного становлення. Унікальний досвід, який здобув в університеті, продовжує реалізовуватись й паралельно накопичуватись і до тепер. Три в одному: досвід учительський, досвід тренерський і досвід акторський. Усі три продовжують мою індивідуальну професійну траєкторію, витоком якої був конкурс педагогічної майстерності та роль Януша Корчака. Ці миттєвості згадуються з тремтінням. Як важливо, коли вчасно в твоєму житті виникає сприятлива ситуація, що формує напрямок, з'являється сильний мотиватор, формується і зміцнюється мотивація й отримуєш задоволення від плодів своєї діяльності».

На сьогодні Нагорнюк Руслан Іванович продовжує працювати тренером, зокрема з оздоровлення людей старшого покоління, готує професійних бійців, а також займається в театрі-студії бойових мистецтв. Плодами його професійного зростання є розроблений ним авторський мобільний застосунок для тренувань, а також книга для спортсменів і тренерів «Шпаргалка тренера», має власний YouTube канал, на якому близько 270 навчальних уроків. Свій лист-відгук про шлях професійного становлення Руслан завершив такими словами: «З впевненістю ще раз акцентую увагу на тому, що запорукою мого власного професійного і особистісного становлення стала мотивація, яка виникла, сформувалась і зміцнилась під час навчання в університеті, а потім переконала в тому, що найвищим рівнем майстерності педагога є вміння мотивувати своїх учнів».

Ще один представник факультету фізичного виховання і спорту, яскравий і харизматичний переможець загальноуніверситетського конкурсу педагогічної майстерності у 2013 році Олександр Рудий, фрагменти виступів якого неодноразово використовувались в рекламі факультету, згадує: «Конкурс педмайстерності був одним з найяскравіших моментів, які пов'язані з періодом навчання в університеті. Під час підготовки мені було відкрито силу слова, яка була продемонстрована мною на конкурсі. Силу слова емоційного, надихаючого і переконливого! З тремтінням згадую, як в рамках підготовки до конкурсу зі своїм творчим проектом «Секрети педагогіки Антона Макаренка» двічі виступав у Вінницькій виправній колонії: перший раз перед засудженими, другий – перед керівним складом виправних колоній м. Вінниці та Вінницької області. Був неймовірно здивований, бо двічі відчував емоційну чуйність особливої категорії слухачів. Той рік, який відкрив мені багато нових істин, я б назвав «переворотом у свідомості». І, як не дивно, я досі використовую багато пізнаного тоді не тільки в роботі, у моїй управлінській діяльності, а й у житті».

«Заняття з педагогіки та педагогічної майстерності в рідному інституті фізкультури і спорту, – зауважує переможець загальноуніверситетського конкурсу педмайстерності 2015 року Микола Басистий, – в моєму житті займають особливе місце. Прошло вже немало років (незабаром буде 6), як я закінчив Вінницький педагогічний, але приклади саме з цієї дисципліни мені дуже часто стають принагідними, і я в потрібні моменти з радістю ділюсь ними з близькими людьми, своїми колегами та учнями. Писати можна дуже багато про цю дисципліну: нестандартний підхід викладача, незабутні приклади, ситуації, сам стиль викладання (жодної миті не було нецікаво). Мені є з чим порівняти, оскільки 4 роки навчався в освітньому закладі іншого міста: там було інакше, сіро. Попри насичений графік студентського життя зразу ж погодився взяти участь у конкурсі, який був досить популярний в нашому університеті. Проглядаючи відео та конкурси попередніх років, був переконаний, що вони залишаться незабутньою подією моєму житті і в житті моїх попередників, з якими спілкувався, і які говорили про те, що це гарна можливість реалізувати свій потенціал. А далі – підготовка до цікавих конкурсних завдань, настанови керівника, роздуми, репетиції, робота над

помилками, орієнтація лише на якість, старт конкурсу, інтрига, перемога, післядія, яка триває й дотепер...».

Після закінчення університету Микола Басистий успішно працював тренером з бойового гопака. З 2019 року служить в Національній гвардії України. Почав шлях від рядового солдата, пройшов всі щаблі служби до лейтенанта. Зараз на посаді заступника командира роти. Здобутий в університеті досвід, зокрема педагогічний, використовує у вихованні сина.

Титул «Майстер емоційного впливу» здобув на конкурсі педагогічної майстерності-2024 студент факультету фізичного виховання і спорту Данило Нестеренко. У його професійному становленні це був лише старт, оскільки хлопець ще тільки на другому курсі. Але старт, судячи зі слів Данила, був успішним. «Особисто для мене, – зауважує Данило, – цей конкурс став поштовхом до мого подальшого зростання. Участь у подібних заходах допомагає тобі знайти себе й зрозуміти, на що ти здатен. Виступ перед солідною аудиторією – справа не з простих. Коли перемагаєш себе, відчуваєш, що ти можеш. Тому тобі хочеться ще й ще випробувати себе в більш складних життєвих ситуаціях. Досвід участі в конкурсі допомагає долати складні обставини. Неймовірно відчуття перемоги над собою надихає й надає сил рухатись уперед. Після участі в конкурсі визначилась траєкторія мого подальшого руху до нових здобутків і перемог».

Висновки. Використання освітньо-виховного потенціалу позааудиторної роботи, різноманітність її форм, спрямованих на співтворчість студентів з викладачами комплексно, з реалізацією інших організаційно-педагогічних умов, забезпечує системний характер професійного становлення майбутнього вчителя. Особлива роль у становленні майбутніх учителів належить конкурсам педагогічної майстерності. Відгуки учасників конкурсу, студентів факультету фізичного виховання і спорту різних років засвідчують роль, значення й післядію конкурсів педагогічної майстерності у визначенні й подальшому становленні їхньої особистісно-професійної траєкторії. Інформація, отримана від учасників конкурсу, яскраво свідчить про те, що для багатьох з них конкурс став своєрідним стартом їхнього особистісного- професійного становлення й визначив вектор його подальшої дистанції.

Література

1. Авторські педагогічні технології в освітньо-виховному середовищі вищої школи: колект. монографія / за ред. Акімової О. В., Каплінського В. В. Вінниця, ТОВ «Ніланд ЛТД». 2015. 180 с.
2. Акімова О. В., Каплінський В. В., Хамська Н. Б. Методичні рекомендації до комплексного екзамену для студентів спеціальності «Педагогіка вищої школи» освітньо-кваліфікаційного рівня магістра. Вінниця: ТОВ «Фірма «Планер», 2015. 49 с.
3. Галузяк В. М. Педагогічна підтримка розвитку особистісної зрілості майбутніх учителів. *Особистісно-професійний розвиток майбутнього вчителя: монографія* / Акімова О.В., Галузяк В.М. [та ін.]. Вінниця: ТОВ «Нілан ЛТД», 2014. С. 40-80.
4. Гуревич Р. С., Каплінський В. В. Лекторська майстерність викладача вищої школи як важлива умова успішності викладацької діяльності. *Наукова школа академіка І.А. Зязюна у працях його соратників та учнів*: матер. наук.-практ. конф. Харків : НТУ «ХПІ», 2017. С. 13 – 17.
5. Каплінський В. В., Асаулук І. О. Основи виховної діяльності вчителя фізичної культури: навчальний посібник. Вінниця : ПП «ТД «Єдельвейс і К», 2014. 294 с.
6. Каплінський В. В., Дамзін О.В. Метод виховних ситуацій у морально-етичному становленні майбутнього вчителя фізичної культури. *Українська полоністика*. Том 21. № 1 (2023). Житомир. Wydgoszcz. 2023.
7. Каплінський В. В. Якість підручників і посібників як важливий чинник професійного становлення майбутнього вчителя в процесі загальнопедагогічної підготовки. *Наукові записки ВДПУ ім. М. Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія*. 2018. Вип. 53. С. 100 – 107.
8. Каплінський В. В. Система професійного становлення майбутнього вчителя в процесі загальнопедагогічної підготовки у педагогічних університетах. Автореф. ... дис. д-ра пед. наук. Вінниця, 2019. 40с.
9. Каплінський В. В., Лазаренко Н. І. Методика проведення практичних занять у вищій школі як важлива умова формування методичної компетентності студентів. *Наукові записки ВДПУ ім. М. Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія*. 2017. Вип. 49. С. 59 – 66.
10. Особистісно-професійний розвиток майбутнього вчителя : монографія / О. В. Акімова, В. М. Галузяк [та ін.]. Вінниця : Нілан, 2014. 416 с.
11. Oksana V. Klochko, Vasyl M. Fedorets, Oleksandr V. Mudrak, Tamara S. Troitska and Vasyl V. Kaplinskyi. Modeling of ecophobic tendencies of consciousness of higher education students. *SHS Web Conf.*, 142 (2022) 0300
12. Shportun O., Branitska T, Kaplinsky V., Zharovska O. Peculiarities of Leadership Manifestation in the Youth Social Group. *Postmodern Openings*. 2020. Volume 11, Issue 1 Supl. 1, P. 177-199.

Reference

1. Avtorski pedahohichni tekhnolohii v osvitno-vykhovnomu seredovyshchi vyshchoi shkoly [Original pedagogical technologies in the educational and educational environment of a higher school]: kolekt. monohrafiia / za red. Akimovoi O. V., Kaplinskoho V. V. Vinnytsia, TOV «Niland LTD». 2015. 180 s.

2. Akimova O. V., Kaplinskyi V. V., Khamska N. B. Metodychni rekomendatsii do kompleksnoho ekzaminu dlia studentiv spetsialnosti «Pedahohika vyshchoi shkoly» osvithno-kvalifikatsiinoho rivnia mahistra [Methodological recommendations for the comprehensive exam for students of the specialty "Pedagogy of the higher school" of the master's educational and ication level]. Vinnytsia: TOV «Firma «Planer», 2015. 49 s.
3. Haluziak V. M. Pedahohichna pidtrymka rozvytku osobystisnoi zrilosti maibutnikh uchyteliv [Pedagogical support for the development of personal maturity of future teachers]. *Osobystisno-profesiinyi rozvytok maibutnoho vchytelia: monohrafiia* / Akimova O.V., Haluziak V.M. [ta in.]. Vinnytsia: TOV «Nilan LTD», 2014. S. 40-80.
4. Hurevych P.C., Kaplinskyi V. V. Lektorska maisternist vykladacha vyshchoi shkoly yak vazhlyva umova uspishnosti vykladatskoi diialnosti [The lecturing skills of a higher school teacher as an important condition for the success of teaching activities]. Naukova shkola akademiika I.A. Ziaziuna u pratsiakh yoho soratnykiv ta uchniv: mater. nauk.-prakt. konf.– Kh.: NTU «KhPI», 2017. S.13 – 17.
5. Kaplinskyi V. V., Asauliuk I. O. Osnovy vykhovnoi diialnosti vchytelia fizychnoi kultury [Basics of educational activity of a physical culture teacher]: navchalnyi posibnyk. Vinnytsia: PP «TD «Yedelveis i K», 2014. 294 s.
6. Kaplinskyi V. V. Yakist pidruchnykiv i posibnykiv yak vazhlyvyi chynnyk profesiinoho stanovlennia maibutnoho vchytelia v protsesi zahalnopedahohichnoi pidhotovky [The quality of textbooks and manuals as an important factor in the professional development of a future teacher in the process of general pedagogical training]. Naukovi zapysky VDPU im. M. Kotsiubynskoho. Ser. Pedahohika i psykhohohiia. 2018. Vyp. 53. S. 100 – 107.
7. Kaplinskyi V. V., Damzin O. V. Metod vykhovnykh sytuatsii u moralno-etychnomu stanovlenni maibutnoho vchytelia fizychnoi kultury [The method of educational situations in the moral and ethical formation of the future teacher of physical culture]. *Ukrainska polonistyka*. Tom 21. № 1 (2023). Zhytomyr. Bydgoszcz. 2023.
8. Kaplinskyi V. V. Systema profesiinoho stanovlennia maibutnoho vchytelia v protsesi zahalnopedahohichnoi pidhotovky u pedahohichnykh universytetakh [The system of professional development of the future teacher in the process of general pedagogical training in pedagogical universities]. Avtoref. dys. d-ra ped. nauk. Vinnytsia, 2019. 40s.
9. Kaplynskyi V. V., Lazarenko N. I. Metodyka provedennia praktychnykh zaniat u vyshchii shkoli yak vazhlyva umova formuvannia metodychnoi kompetentnosti studentiv [The methodology of conducting practical classes in higher education as an important condition for the formation of methodological competence of students]. Naukovi zapys-ky VDPU im. M. Kotsiubynskoho. Ser. Pedahohika i psykhohohiia. 2017. Vyp. 49. S. 59 – 66.
10. Osobystisno-profesiinyi rozvytok maibutnoho vchytelia : monohrafiia [Personal and professional development of the future teacher: monograph] / O. V. Akimova, V. M. Haluziak [ta in.]. Vinnytsia : Nilan, 2014. 416 s.
11. Oksana V. Klochko, Vasyl M. Fedorets, Oleksandr V. Mudrak, Tamara S. Troitska and Vasyl V. Kaplinskyi. Modeling of ecophobic tendencies of consciousness of higher education students. SHS Web Conf., 142 (2022) 03006
12. Shportun, O., Branitska, T., Kaplinsky, V., Zharovska O. Peculiarities of Leadership Manifestation in the Youth Social Group. *Postmodern Openings*. 2020. Volume 11, Issue 1 Supl. 1. P. 177-199.

УДК 378+37.004

<https://doi.org/10.31652/2415-7872-2024-79-22-34>

НАЗАРІЙ НАУМЕНКО

<https://orcid.org/0000-0003-0857-8811>

vasilevskyi94@gmail.com

аспірант,

Інститут педагогічної освіти та освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України
вул. Максима Берлінського, 9, Київ

АНАЛІЗ СТАНУ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ДО РОБОТИ В УМОВАХ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ

У статті представлено результати емпіричного дослідження готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до роботи в умовах змішаного навчання, що забезпечується традиційною організацією професійної підготовки у педагогічних ЗВО. Методологічною основою дослідження обрано системний підхід, що забезпечує комплексність і структурність аналізу. Застосовані діагностичні методи дозволили оцінити готовність студентів до організації змішаного навчання за чотирма критеріями: інформаційно-пізнавальним, ціннісно-мотиваційним, процесуально-технологічним та особистісно-рефлексивним. На підставі узагальнення отриманих даних визначено й схарактеризовано три рівні готовності майбутніх учителів музичного до роботи в умовах змішаного навчання: високий, середній і низький. Виявлено, що лише третина респондентів демонструє високий рівень готовності, тоді як значний відсоток майбутніх учителів має недостатні знання, вміння та мотивацію для роботи в умовах змішаного навчання. Акцентовано увагу на типових проблемах, серед яких: обмежена обізнаність із технологіями змішаного навчання, недостатнє володіння цифровими інструментами та труднощі адаптації традиційних методик викладання до онлайн-середовища. Виявлені недоліки свідчать, що традиційна організація освітнього процесу не забезпечує достатнього рівня готовності багатьох майбутніх учителів музичного мистецтва до продуктивної роботи в умовах змішаного навчання. Це робить актуальним завдання обґрунтування педагогічних умов і розробки